

Den 3. juli 2024
MIM 91-24

KOMITÉNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forslag til gennemførelsesretsakter om godkendelse af anvendelse af chromtrioxid, natrium chromat, natrium dichromat, kalium chromat og dichrom(tris)chromat til forkromning i forsvars- og luftfartsindustrien i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH) (komitesag)

KOM-dokumenter foreligger ikke

Resumé

Kommissionen forventes at fremsætte i alt 21 forslag til gennemførelsesretsakter om godkendelse af anvendelse af stofferne chromtrioxid, natrium chromat, natrium dichromat, kalium chromat og dichrom(tris)chromat til forkromning i forsvars- og luftfartsindustrien i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH) (komitésag). Kommissionen har på nuværende tidspunkt fremsat 9 foreløbige forslag ud af i alt 21 forventede forslag, der giver tilladelse til fortsat anvendelse til i alt 21 ansøgninger til sammenlignelige anvendelser fra et konsortium bestående af 7 virksomheder fra Belgien, Irland, Italien, Tjekkiet og Tyskland samt 500 europæiske virksomheder og forsvarsmyndigheder, som aftager stofferne fra de nævnte virksomheder. Tilladelserne omfatter danske virksomheders og myndigheders anvendelse af stofferne, herunder tre danske virksomheder i forsvars- og luftfartsindustrien og Forsvaret. Tilladelserne gives efter optag på godkendelseslisten, bilag XIV i REACH, til fortsat at anvende stofferne i 12-årige perioder fra ansøgningstidspunktet, dvs. indtil 2034 eller 2035, afhængig af den specifikke anvendelse. Forslagene blev drøftet på et møde i REACH komiteen d. 25.-26. juni 2024 og forventes drøftet igen på møder d. 11. juli og i september forud for efterfølgende afstemning i skriftlig procedure. Den præcise mødedato i september samt rækkefølgen for afstemningen af de enkelte delforslag kendes endnu ikke. Kommissionen forventes imidlertid, at træffe afgørelse for konsortiets anvendelser, inden d. 21. september 2024 for at sikre fortsat lovlighed af anvendelserne i EU. Da datagrundlaget for vurdering af miljø, arbejdsmiljø og tilgængelighed af alternativer er det samme for alle enogtyve af konsortiets ansøgninger og der er tale om samme anvendelsesområde til forkromning i forsvars- og luftfartsindustrien, forelægges konsortiets ansøgninger samlet. Såfremt forslagene vedtages, forventes de ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet - ej heller statsfinansielle konsekvenser. Såfremt forslagene ikke vedtages, forventes sagerne at kunne medføre erhvervsøkonomiske konsekvenser i kraft af øvrige efterlevelseseffekter for danske virksomheder på mindst 12 mio. kr. årligt i tabt indtjening samt administrative engangsomkostninger på mindst 11,2 mio. kr. Regeringen ønsker generelt at

begrænse anvendelse af særligt problematiske stoffer i de tilfælde, hvor der ikke kan demonstreres sikker brug, eller hvor der findes egnede alternativer. I de konkrete sager drejer det sig om specifikke anvendelser af stofferne, hvor der ikke findes alternativer. De beskrevne risikohåndteringsforanstaltninger og anvendelsesforhold er ikke i alle tilfælde tilstrækkelige til at sikre arbejdstagere. Kommissionen har derfor fastsat krav om yderligere risikohåndteringsforanstaltninger. Datagrundlaget er for utilstrækkeligt til, at det er muligt at vurdere, om arbejdsmiljøforholdene i samtlige virksomheder i det ansøgende konsortium lever op til de danske arbejdsmiljøkrav. De beskrevne risikohåndteringsforanstaltninger og anvendelsesforhold vurderes generelt at leve op til de danske miljøkrav i forhold til at sikre den generelle befolkning via miljøet. Såfremt forslagene ikke vedtages forventes manglende godkendelse at kunne påvirke Forsvarets operative evne, idet antallet af operative fly i Forsvaret vil reduceres, herunder til afvisningsberedskab samt eftersøgnings- og redningstjenester, indtil der kan indgås en aftale med en leverandør uden for EU. Forslagene forventes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark såfremt de vedtages, idet godkendelse vil tillade den samme fortsatte anvendelse i Danmark som hidtil, og idet godkendelsen ikke vil ændre på at danske virksomheder skal overholde danske arbejdsmiljø- og miljøregler. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslagene, idet Danmark lægger afgørende vægt på hensynet til den nationale sikkerhed og forsvaret af Europa i lyset af, at der ikke er egnede alternativer, og idet det lægges til grund, at det forventes, at de omfattede danske virksomheder overholder danske arbejdsmiljøregler.

Baggrund

Kommissionen forventes at fremsætte i alt 21 forslag til gennemførelsesretsakter om godkendelse af anvendelse af chromtrioxid, natrium chromat, natrium dichromat, kalium chromat og dichrom(tris)chromat til forkromning i forsvars- og luftfartsindustrien.

Forslagene vil blive fremlagt i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH). Forslagene har hjemmel i REACH-forordningens artikel 64, stk. 8.

Forslagene behandles i en undersøgelsesprocedure i REACH-komiteen. Afgiver komitéen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver komitéen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen ikke forslaget, idet Kommissionen inden for to måneder kan forelægge komitéen et ændret forslag eller inden for en måned kan forelægge forslaget for appeludvalget. Afgives der ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen inden for to måneder forelægge komitéen et ændret forslag eller inden for en måned forelægge forslaget for appeludvalget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en negativ udtalelse om forslaget, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en positiv udtalelse, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver appeludvalget ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal kan Kommissionen vedtage forslaget.

Forslagene blev drøftet på et møde i REACH komiteen d. 25.-26. juni 2024 og forventes drøftet igen på møder d. 11. juli og i september forud for efterfølgende afstemning i skriftlig procedure. Den præcise mødedato i september samt rækkefølgen for afstemningen af de enkelte delforslag kendes endnu ikke. Kommissionen forventes imidlertid, at træffe afgørelse for konsortiets anvendelser, inden d. 21. september 2024 for at sikre fortsat lovlighed af anvendelserne i EU.

Formål og indhold

REACH-forordningens afsnit VII indeholder en godkendelsesordning for særligt problematiske stoffer. Godkendelsesordningens formål er at sikre, at det indre marked fungerer efter hensigten, samtidig med at det sikres, at risici i forbindelse med særligt problematiske stoffer er tilstrækkeligt kontrolleret, og at

disse stoffer efterhånden erstattes af egnede alternative stoffer eller teknologier, hvis disse er økonomisk og teknisk levedygtige, jf. REACH artikel 55.

Processen med udfasning af særligt problematiske stoffer starter ved optagelsen af stoffet på kandidatlisten, hvor en del virksomheder begynder arbejdet med at skifte til egnede alternativer. Udfasningsprocessen fortsættes ved optagelse på REACH-forordningens bilag XIV (fortegnelse over stoffer, der kræver godkendelse), hvorefter flere virksomheder forventes at udfase stofferne. I sidste ende skal de virksomheder, der stadig har et behov for markedsføring eller anvendelse af stofferne, ansøge om og få godkendelse hertil, idet de skal dokumentere tilstrækkelig kontrol af risici, eller at de socioøkonomiske fordele opvejer risici.

Forordningens bilag XIV indeholder de stoffer, for hvilke der kræves en godkendelse, før de kan markedsføres eller anvendes efter den såkaldte "solnedgangsdato" (det vil sige den dato, hvor anvendelse skal ophøre, med mindre der er indsendt en ansøgning om godkendelse). I ansøgningen om godkendelse af fortsat markedsføring eller anvendelse skal virksomheden godtgøre, at stoffet kan anvendes sikkert, og at der ikke findes egnede alternativer. I de tilfælde, hvor behandling af sagen er påbegyndt efter solnedgangsdatoen, gives godkendelsen fra vedtagelsesdatoen, jf. REACH Afsnit VII.

Forslagene til gennemførelsesretsakter vedrører forvaltningsafgørelser, hvorefter Kommissionen træffer afgørelse vedrørende ansøgninger fra et konsortium bestående af 7 virksomheder fra Belgien, Irland, Italien, Tjekkiet og Tyskland samt 500 europæiske virksomheder og forsvarsmyndigheder, som anvender stofferne, herunder Forsvaret og tre danske virksomheder i forsvars- og luftfartsindustrien om fortsat anvendelse af op til 1700 tons om året af de frem chrom(VI)-forbindelser:

1. Til forkromning i forsvars- og luftfartsindustrien.

De nuværende godkendelser til den europæiske luftfarts- og forsvarsindustri blev givet i 2019 og 2020 indtil d. 21. september 2024 med mulighed for genansøgning 18 måneder inden udløb af godkendelserne. Et nyt konsortium på tværs af de nuværende godkendelser har søgt om godkendelse for sektoren, da en af de nuværende importører valgte ikke at genansøge om godkendelse. Kommissionen forventes derfor at træffe afgørelse om det nye konsortiums ansøgninger inden d. 21. september 2024 for at sikre fortsat lovlighed af anvendelserne i EU. Virksomhederne fremsendte i perioden fra december 2022 til februar 2023 ansøgninger om godkendelse af stofferne chromtrioxid, natrium chromat, natrium dichromat, kalium chromat og dichrom(tris)chromat til ovennævnte anvendelse. Ansøgningerne har i henhold til procedurerne i REACH-forordningen været behandlet af det Europæiske Kemikalieagentur, ECHA, i udvalgene for risikovurdering, RAC, og socioøkonomisk vurdering, SEAC, som d. 14. og 15. marts 2024 har afgivet foreløbige udtalelser med forventet vedtagelse af endelige udtalelser i perioden fra juni til september 2024:

- **RAC** konkluderede foreløbigt, at der ikke kan fastsættes en nedre grænse for, hvornår stofferne er kræftfremkaldende. Udvalget konkluderede endvidere foreløbigt, at de risikohåndteringsforanstaltninger og anvendelsesforhold, som er beskrevet i ansøgningerne, ikke er passende og effektive i forhold til at begrænse risikoen for arbejdstagere. RAC konkluderede foreløbigt, at risikohåndteringsforanstaltningerne og anvendelsesforholdene, som er beskrevet i ansøgningerne, er passende og effektive i forhold til at begrænse risikoen for den generelle befolkning via miljøet under forudsætning af overholdelse af disse. Udvalget anbefalede foreløbigt, at virksomhederne implementerer yderligere risikohåndteringsforanstaltninger, herunder automatisering, fysisk adskillelse af arbejdsområder, uddannelse i anvendelse af masker og mekanisk ventilation, hvor relevant. Udvalgets anbefalede desuden foreløbigt, at alle aftagervirksomheder inden for 12 måneder skal udføre studier for at vurdere mulighederne for at reducere udsættelsen for

arbejdstagere yderligere, herunder yderligere automatisering og brugen af flydende chromopløsninger i stedet for flager. Endelig anbefalede RAC foreløbigt, at arbejdstageres eksponering i godkendelsesperioden dokumenteres i måleprogrammer samt måleprogrammer for udledningen til miljøet.

- **SEAC** konkluderede foreløbigt, at der ikke på nuværende tidspunkt findes alternative stoffer eller teknologier, som er teknisk og økonomisk gennemførlige for ansøgerne. Udvalgets konkluderede foreløbigt, at ansøgernes substitutionsplaner troværdige for de søgte 12 års godkendelse. SEAC har desuden foreløbigt konkluderet, at ansøgerne har påvist, at de socioøkonomiske fordele opvejer de risici for menneskers sundhed eller miljøet, der følger af anvendelsen af stoffet. SEAC har foreløbigt anbefalet, at fristen for fornyet vurdering sættes til 12 år fra ansøgningstidspunktet, dvs. indtil 2034 eller 2035, afhængig af den specifikke anvendelse.

Kommissionen anbefaler foreløbigt på den baggrund, at der gives godkendelse med frister for fornyet vurdering i 2034 eller 2035 afhængig af den specifikke anvendelse. Godkendelserne gives under forudsætning af anvendelse af de risikohåndteringsforanstaltninger og anvendelsesforhold, som ansøgerne har beskrevet. Derudover lægger Kommissionen foreløbigt op til, at det en forudsætning, at ansøgerne implementerer RACs anbefalinger om yderligere risikohåndteringsforanstaltninger samt studier af mulighederne for yderligere reduktion af arbejdstagernes udsættelse samt gennemfører måleprogrammer for arbejdstagernes udsættelse og for udledningen til miljøet. Idet alle 21 forslag baserer sig på samme datagrundlag fra konsortiet og der er tale om sammenlignelige anvendelser, forventes Kommissionen at fremsætte forslag med samme krav i alle 21 forslag.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslagene til gennemførelsesretsakter.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslagene er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Kommissionens forslag til gennemførelsesretsakter under REACH-forordningen har direkte retsvirkning i Danmark og skal ikke implementeres i dansk ret.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslagene har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Forslagene har ingen statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget. Såfremt forslagene vedtages, skønnes de ikke at medføre væsentlige erhvervs- eller samfundsøkonomiske konsekvenser. Såfremt forslagene ikke vedtages, forventes sagerne at kunne medføre erhvervsøkonomiske konsekvenser i kraft af øvrige efterlevelsomkostninger for danske virksomheder på mindst 12 mio. kr. årligt i tabt indtjening. Såfremt forslagene ikke vedtages vil Forsvaret samt forsvarsvirksomheder i Danmark kunne vælge at ansøge Miljøstyrelsen om en national undtagelse fra kravet om godkendelse i REACH af forsvarshensyn, hvilket Erhvervsstyrelsen skønner at kunne medføre administrative byrder for erhvervslivet på samlet 11,2 mio. kr. Civile luftfartsvirksomheder vil ikke have mulighed for at ansøge Miljøstyrelsen om undtagelse ud fra forsvarshensyn.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

En vedtagelse af forslagene skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Såfremt forslagene ikke vedtages, forventes manglende godkendelse at kunne påvirke Forsvarets operative evne, idet vedligehold må foretages uden for EU og antallet af operative fly i Forsvaret vil reduceres, herunder til afvisningsberedskab samt eftersøgnings- og redningstjenester, indtil der kan indgås en aftale med en leverandør om vedligehold uden for EU.

Høring

Et notat om forslagene har været i høring i EU-Miljøspecialudvalget. Der er ikke indkommet bemærkninger.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslagene i andre medlemsstater.

Regeringens generelle holdning

Det er regeringens generelle holdning, at de særligt problematiske stoffer, som er prioriteret og optaget på REACH, Bilag XIV, som udgangspunkt skal erstattes af egnede alternative stoffer eller teknologier, hvis disse er økonomisk og teknisk levedygtige. Indtil dette kan opnås, skal risici ved fortsat anvendelse være tilstrækkeligt kontrolleret eller de socioøkonomiske fordele ved fortsat brug skal opveje eventuelle risici for mennesker og miljø.

Forslagene til gennemførelsesretsakt tager udgangspunkt i, at ansøgerne skal overholde de generelle krav i REACH om kontrol af risici for mennesker og miljø samt gældende arbejdsmiljø- og miljøkrav. Datagrundlaget er for utilstrækkeligt til, at det er muligt at vurdere, om arbejdsmiljøforholdene i samtlige virksomheder i det ansøgende konsortium lever op til de danske arbejdsmiljøkrav. De beskrevne risikohåndteringsforanstaltninger og anvendelsesforhold vurderes generelt at leve op til de danske miljøkrav i forhold til at sikre den generelle befolkning via miljøet. Såfremt forslagene ikke vedtages forventes manglende godkendelse at kunne påvirke Forsvarets operative evne, idet antallet af operative fly i Forsvaret vil reduceres, herunder til afvisningsberedskab samt eftersøgnings- og redningstjenester, indtil der kan indgås en aftale med en leverandør uden for EU. Forslagene forventes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark, såfremt de vedtages, idet godkendelse vil tillade den samme fortsatte anvendelse i Danmark som hidtil, og idet godkendelserne ikke vil ændre på at danske virksomheder skal overholde danske arbejdsmiljø- og miljøregler. Regeringen finder endvidere, at der ikke på nuværende tidspunkt findes egnede alternativer til de specifikke anvendelser.

Regeringen agter på den baggrund at støtte forslagene, idet der lægges afgørende vægt på hensynet til den nationale sikkerhed og forsvaret af Europa i lyset af, at der ikke er egnede alternativer, og idet det lægges til grund, at det forventes, at de omfattede danske virksomheder overholder danske arbejdsmiljøregler.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.